Spruitkoolplatform toe aan herziening?

Het aantal middelen mag dan wel krimpen, maar dat geldt niet voor het aantal bestrijdingsschema's dat op het Spruitkoolplatform wordt getoetst. Dat lijkt op een achterhoedegevecht, en roept de vraag op of het platform niet toe is aan een herziening.

VAK | door Joost Stallen

De vraag die voorzitter van de landelijke Spruitkoolcommissie Kasper Kleijwegt zijn collega-telers bij aanvang van de open dag van het Spruitkoolplatform in Mijnsheerenland (Z.-H.) voorlegde, was eenvoudig: "Hoe kunnen we in de toekomst nog een consumentwaardig product telen?" Hoe lastig is het antwoord, want spruitkool telen wordt door de afnemende beschikbaarheid van (chemische) middelen en inperking van het gebruik steeds moeilijker. "Telers zien dat probleem wel, beleidsmakers niet." Het werpt volgens Kleijwegt ook de vraag op of het Spruitkoolplatform in de huidige vorm nog voldoet. Is het verstandig door te gaan met het beproeven van (steeds minder) middelen en bestrijdingsschema's, of is het beter nog meer te focussen op groene middelen, (EU-)regels en bovenwettelijke retaileisen? Kleijwegt opperde een tweesporenbeleid: volgens de huidige opzet, plus gericht onderzoek en toetsen gericht op duurzame koolteelt. Daarvoor moeten wel voldoende middelen beschikbaar blijven. In het kader van het Nederlandse Topsectorenonderzoek liep vanaf 2017 het onderzoeksproject Naar een duurzame koolteelt (DKT), door onderzoekcentrum Vertify (Zwaagdijk). Vertify zorgde op het Platform voor de uitvoering van de hier liggende proeven.

Witte vlieg

Er zijn jaren geweest dat het weer op het Spruitkoolplatform veel slechter was dan de afgelopen keer, op 13 november. Er scheen een flauw zonnetje en de temperatuur was duidelijk 'te hoog voor de tijd van het jaar': prettig voor het grote aantal aanwezigen op deze voorlichtingsbijeenkomst en blijkbaar ook voor de koolwittevlieg, die massaal besloten had deze dag de vleugels uit te slaan. Hun aanwezigheid was trouwens te zien aan de roetdauwsmerigheid her en der in de plantingen. Feit is dat zomerse omstandigheden als in 2022 buitengewoon gunstig waren voor witte vlieg, en nadelig voor de werking van middelen. Dat neemt niet weg dat het belangrijk is om bij de eerste aantastingsverschijnselen direct te beginnen met bestrijden, aldus Cok van der Maarl, teeltspecialist voor Agrifirm. Wachten kan uitmonden in een niet meer in te dammen populatie-explosie.

Op het platform lag in het ras Cobelius een groot aantal objecten met nieuwe en bestaande middelen. Net als in vorige jaren werd duidelijk dat Teppeki het goed doet, en ook beter scoort dan Sivanto Prime (sinds voorjaar 2022) of Gazelle. Gazelle en Sivanto Prime zijn toegelaten tegen bladluis, met enige nevenwerking tegen witte vlieg. Batavia/Movento – ook met nevenwerking tegen witte vlieg – deden het ook niet al te best, wellicht door een toename in deze regio van de resistentie tegen de werkzame stof in deze middelen. Teppeki kan wel resulteren in MRL-problemen, het risico daarop wordt groter in combinatie met op de waslaag inwerkende hulpstoffen. Van der Maarl adviseert daarom in het algemeen om Teppeki vroeg in de teelt in te zetten.

Neemazal doet het eveneens goed op witte vlieg, met een lage milieu-impact. On-

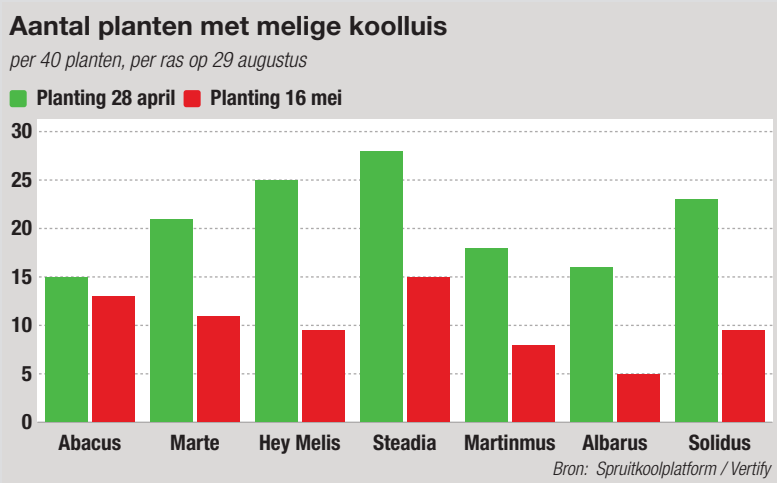

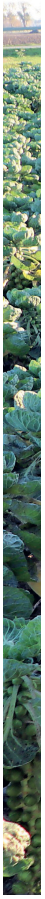

FOTO'S: JOOST STALLEN

23GFR001z034 34 09-01-2023 13:00

FOTO'S: JOOST STALLEN

Kasper Kleijwegt (rechts, voorzitter Spruitkoolcommissie) en Johan Kos (naast Kleijwegt, Vertify) met enkele telers over 'Hoe verder op het Spruitkoolplatform met de benadering van de gewasbescherming in spruitkool?'.

danks de relatief hoge prijs zou Neemazal steeds meer een plek in de bestrijding kunnen krijgen, meent van der Maarl. "Teppeki+Neemazal vroeg inzetten gaf goede resultaten, het zou Batavia/Movento kunnen vervangen als die wegvallen vanaf 2025." Verder viel (in een schema met Teppeki, Gazelle, Sivanto en Benevia) de goede werking op met een experimentele uitvloeier van Oro Agri.

Melige koolluis

Net als voor witte vlieg leunt de aanpak van melige koolluis op enkele op bladluis gerichte middelen en wat middelen met nevenwerking. Batavia en Movento blijken nog steeds het sterkst om de populatieopbouw te verhinderen en om – rond het toppen – bladluis onderin het gewas aan te pakken. Benevia, gepositioneerd voor trips en aardvlooien, heeft ook een nevenwerking, wel met de toevoeging van wat olie.

Gazelle heeft een redelijke werking bij preventieve inzet. Teppeki, gepositioneerd op witte vlieg, werkt eveneens preventief op melige koolluis. Sivanto Prime is ook goed, en ook tegen aardvlooien. Dat laatste gaat ook op voor Gazelle, en dit kan van belang zijn als de druk van aardvlooien toeneemt en men geen pyrethroïden wil inzetten. Met Sivanto is het wel opletten met de exportbestemming van de spruiten. Het Verenigd Koninkrijk heeft geen MRL voor de werkzame stof in Sivanto, dus mag het niet aangetroffen worden. De huidige groene middelen hebben enige werking, maar alleen bij een lage bladluisdruk.

Schimmels

Het object met de schimmelproef was bewust geïnfecteerd met mycosphaerella. Het beste resultaat leverde een door de praktijk aangedragen schema met Rudis (3×), Infinito (1×), Signum + Promotor (1×), Pergado V (2×) en Amistar top (2×), lichtte Jaap Bijl (Van Iperen) toe. De toevoeging van een hechter in dit schema gaf geen wijziging in het resultaat. Om te zien wat kan met een residu-arme strategie, werden ook schema's met biostimulanten getoetst. In alle objecten bleef het resultaat achter. Een kanttekening daarbij is dat biostimulanten scherp op de waslaag zijn, dat kan de infectiekans voor schimmels juist vergroten.

Het aantal slakken trok op het Spruitkoolplatform pas laat in de teelt aan, dat was op dat moment te laat om de verschillende soorten slakkenkorrels (en aaltjes) goed met elkaar te vergelijken; acht of twaalf keer strooien met korrels als Derrexx, Molluxx, Iroxx, Iron max Pro, Sluxx HP, een experimentele variant en spuiten met aaltjes maakte dat het aantal spruiten met vraatschade per plant afnam van drie naar een vraatspoor. Daarnaast werd gekeken naar hoe lang korrels terug te vinden zijn. Molluxx bleef het langst liggen zonder regen. Sluxx en Iron Max pro bleken het langst te blijven liggen bij neerslag.

Koolmot

Koolmotten zorgden op het Spruitkoolplatform de eerste helft van juni voor een redelijke piek, daarna waren ze amper nog te vinden. Mogelijk dat de eitjes verdroogden door het hete zomerweer, oppert Jelle

23GFR001z035 35 09-01-2023 13:00

Proberen

Later planten

Hoe eerder starten met de teelt, hoe eerder insecten problemen en schade kunnen geven. Johan Kos van onderzoekcentrum Vertify in Zwaagdijk zag het in sluitkool: met name trips werd een steeds groter probleem naarmate vroeger werd geplant. Daarom wordt nu gekeken naar het effect van later planten, in combinatie met minder insectengevoelige rassen.
De vraag is of deze aanpak ook iets is voor spruitkool. Dat zou gunstig zijn, want in tegenstelling tot sluitkool zijn de mogelijkheden bij de spruiten veel beperkter – en bewerkelijker – om ze voor aflevering nog eens op te schonen.
Om het effect van een verlate plantdatum te toetsen werd een aantal rassen het afgelopen voorjaar op 28 april en op 16 mei geplant (zie grafiek). Later planten zorgde globaal voor een halvering van het aantal insecten per plant, als melige koolluis, witte vlieg, en trips en van schimmels, door een vlottere gewasgroei en meer vitaliteit. Voor sommige rassen leidde het kleinere aantal groeidagen wel tot een lagere productie. Dat hindert in de praktijk, maar is wel een aspect voor de rassenveredeling.

Wellicht biedt het eruit snijden van de top in de plant soelaas tegen witte vlieg, doordat de aanmaak van jong blad stopt.

Top eruit

Verder lag er een object waarin wordt gekeken naar de mogelijkheid om de vervuiling van spruiten door roetdauw te beperken door het afsnijden van het groeipunt van de planten. Het idee erachter is dat de aanmaak van jong blad stopt, en daarmee de aantrekkelijkheid voor witte vlieg. En doordat het blad bovenin het gewas meer gaat hangen, worden de spruiten meer beschermd tegen de roetdauw veroorzakende honingdauwafscheiding door de vliegen.

Knibbe van CZAV. De proeven op het platform lieten zien dat Benevia vroeg inzetten de rupsen het beste opruimt. Daarnaast zijn verschillende BT-preparaten toegepast die dit jaar ook een goede werking hadden. Deze middelen zijn niet systemisch dus moeten vaker worden toegepast en op kleine rupsjes. Door het wegvallen van Affirm en Steward kan het een optie zijn om te starten met een BT-preparaat maar bij hogere druk blijven middelen als Benevia en Tracer hard nodig.

Met wat goede wil kunnen er best veel spruitkooltelers op een platform. Aan de andere kant zit een vergelijkbaar grote groep.

Trips

De invlieg van trips was op het Spruitkoolplatform het afgelopen seizoen twee keer zo hoog als in 2021. Daarmee had 2022 een echt tripsjaar kunnen worden, aldus Emiel Noordermeer (CZAV). Dat het meeviel, komt wellicht omdat het zelfs voor trips soms te warm was. Dat zegt overigens niets over de problemen die telers her en der vanwege trips wel ondervonden, uitmondend in afkeuringen bij verkoop. Het bestrijdingsadvies is niet veranderd: Benevia en Tracer zijn het sterkst. Dat maakt het ook kwetsbaar, want de beschikbaarheid van slechts twee middelen vergroot de kans op resistentie. Dat lijkt voor nu overigens niet aan de orde. Neemazal werkt ook, het is nog zoeken naar de inpassing van dit middel in een gangbaar schema. Daar komt bij dat de prijs voor het middel zeker niet lager zal worden.

23GFR001z036 36 09-01-2023 13:00